

Göteborgs universitet

Statsvetenskapliga institutionen

Medias makt?

En empirisk studie om hur medias gestaltningar av miljöpolitik påverkar människors politiska engagemang.

Kandidatuppsats i statsvetenskap VT15

Författare: Amanda Berge

Handledare: Elina Lindgren

Antal ord: 10 970

Abstract

Med den här undersökningen strävar jag efter att öka kunskapen kring hur medias gestaltningar av politik och politiker påverkar politiskt engagemang. Det råder skilda meningar inom forskningen om hur politiskt engagemang påverkas av medias gestaltningar. Tidigare studier har kommit fram till allt från att medias gestaltningar aktiverar misstro och cynism, att cynism utgör ett hinder för politiskt engagerade medborgare, som att människor kan vara både cyniska och engagerade. Utmärkande för forskningsfältet är att det inte finns en enhetlig definition av politiskt engagemang, utan har hänvisats till skilda saker såsom valdeltagande, aktivt politiskt deltagande, att bojkotta varor och att känna ett inre engagemang för samhället.

I den här uppsatsen undersöks hypotesen att olika framställningar av en sakpolitisk fråga påverkar politiskt engagemang olika mycket. Med utgångspunkt i framingteorin och det politiska debattklimatet, har jag använt två olika sätt att framställa en miljöpolitisk nyhet - som en sakfråga eller som ett strategiskt spel om makt mellan politiska partier. Undersökningen genomfördes sedan i form av ett experiment med två grupper, för att kunna se i vilken grad framställningarna påverkade den beroende variabeln politiskt engagemang olika. Resultaten visade inga statistiskt signifikanta skillnader, men öppnade för nya frågeställningar inom området.

Sökord: Framingteorin, media- och kommunikation, miljöpolitik, strategigestaltning, politiskt engagemang.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	4
2. Tidigare forskning.....	5
2.1. Engagemangets samhällsbetydelse	6
2.2. Engagemang som beroende variabel.....	7
2.3. Medias betydelse för demokrati och engagemang	8
2.4. Framingteorin.	11
3. Preciseringar av centrala begrepp	13
3.1 Uppsatsens definition av politiskt engagemang	13
3.2. Definition av mediegestaltning.	15
4. Metod och material	15
4.1. Val av undersökningsmetod	16
4.2. Avgränsningar i undersökningen.....	16
4.3. Enkätens design	16
4.4. Texterna.....	17
4.5. Enkätens frågor	19
4.6. Genomförande och urval	22
4.7. Nackdelar med designen, urvalet och utformningen	23
5. Resultat.....	24
5.1. Deltagargruppen i korthet	24
5.2. Analysförberedelser	24
5.3. Resultat & analys	26
6. Diskussion och slutsatser	28
6.1. Begränsningar med studien	29
6.2. Utveckling av experimentet	29
6.3. Slutsatser	31
7. Referenslista.....	31
Appendix	33

1. Introduktion

För att det demokratiska systemet bibehåller både legitimitet och vitalitet spelar medborgarnas politiska engagemang en viktig roll (Dahlgren, 2009: 2). Engagemanget kan också spela en central roll för politiska frågor som innebär kostsamma beslut som väljarna inte uppenbart tjänar på själva, och som det kan vara extra svårt för beslutsfattarna att få skattebetalarna att acceptera. En sådan fråga är miljöpolitik som kan innebära kostnader som är nödvändiga i ett långsiktigt perspektiv. Men politikernas uppgift att distribuera gemensamma resurser kan vara ett svårt uppdrag, och väljarna inte alltid är överens med politikerna om hur det bäst skall göras (Hibbing, 2004: 62). Samtidigt är det fel att betrakta miljöpolitik som ett särintresse, då de problem som miljöpolitik syftar till att undanröja kan betraktas som utgångspunkt för all politik. Det utgörs till exempel av ”konsekvenser av globala trender som idag och än mer i framtiden kommer att påverka utvecklingen” (Miljöforskningsberedningen, 2014: 100). Det är långsiktiga och djupgående trender såsom globalisering, urbanisering och klimatförändringar.

Det är dessutom ingen nyhet att olika sätt att framställa en politisk fråga i media kan påverka opinionsbildningen (Chong & Druckman, 2007: 103). Men det är av samhällligt intresse om mediagestaltning även kan påverka det politiska engagemanget, såsom miljöpolitiska frågor.

Politiskt engagemang är ett brett begrepp, och har i tidigare studier hänvisats till så skilda saker såsom valdeltagande, aktivt politiskt deltagande, att bojkotta varor och att känna ett inre engagemang för samhället (se exempelvis De Vreese & Semetko, 2002, Dahlgren, 2009, Amnå, 2008, Westholm, 2006). Engagemanget kan förändras över tid och Dahlgren (2009) argumenterar för att det institutionella ramverket tillsammans med media utgör centrala faktorer som kan påverka det politiska engagemanget, vilket gör media till en intressant variabel att titta på när det gäller påverkan på politiskt engagemang.

I artikeln ”*Sluta agera megafon åt destruktiv ton i politiken*” problematiseras journalistiken i de svenska tidningarnas nyhetsrapportering i samband med val (Poprzenovic m.fl., 2014). Det konstateras att få artiklar handlar om sakpolitik, och desto fler om maktpolitik. Journalistiken är utan tvivel en viktig del i den verklighetsbild av politiker och det politiska systemet som människor skapar sig. En indirekt effekt av att medias gestaltningar aktiverar misstro mot politiker och det

politiska systemet är att den premierar politiker som agerar populistiskt (Strömbäck, 2001). I samband med att regeringen fattade beslut om att tillsätta en mediepolitisk utredning uttalade kulturministern Alice Bah Kuhnke att ”*mediekrisen är en kris för demokratin*” (Regeringskansliet, 2015).

Hur politiskt engagemang påverkas av medias gestaltningar är dock ett ämne som det råder skilda meningar om inom forskning. Studier har kommit fram till allt från att medias gestaltning av en politisk fråga som ett strategiskt spel aktiverar cynism (Capella & Jamieson, 1997), att cynism utgör ett hinder för politiskt engagerade medborgare (Meyer, 2002), som att politiskt oengagemang inte har med media att göra utan har djupt rotade strukturella orsaker (Norris, 2004) samt att människor kan vara både cyniska och engagerade (De Vreese & Semetko, 2002). En relevant fråga är hur effekterna av medias gestaltningar ser ut om man tittar på det breda begreppet politiskt engagemang?

Denna uppsats prövar med hjälp av ett experiment, hypotesen att *exponering av nyheter som gestaltar politik som sakfrågor och nyheter som gestaltar politik som ett strategiskt spel kommer att påverka politiskt engagemang olika*. Syftet med studien är att undersöka om olika typer av mediegestaltning påverkar politiskt engagemang olika. En avgränsning med studien är att uppsatsen inte kommer att undersöka faktiskt deltagande, utan fokus ligger på begreppet politiskt engagemang, som dock är en av flera förklaringsfaktorer till aktivt deltagande (Amnå, 2008). Begreppet politiskt engagemang definieras i uppsatsen som en *orientering, attityd och känsla* och experimentet avser att mäta politiskt intresse, attityd till att delta samt känslor, såsom misstro/tilltro till politiker och det politiska systemet.

2. Tidigare forskning

I det följande avsnittet presenteras forskning och teori som berör medias gestaltning av politik och politiker, samt människors politiska engagemang. Avsnittet är uppdelat i fyra delar. I del ett presenteras politiskt engagemang som begrepp och dess betydelse i ett demokratiskt samhälle. I del två redogörs för tidigare forskning kring politiskt engagemang, i fråga om definitioner och tendenser inom politiskt engagemang. I del tre redogörs för forskning kring ett fenomen som har kallats *politikens medialisering* och som i korthet innebär att medierna steg för steg har blivit den dominerande kommunikationskanalen av politik (SOU 1999:126). Det är främst genom media som

politiska partier når ut till medborgare, och via media som människor skaffar sig kunskap om samhällsfrågor och politik (Strömbäck, 2012). I del fyra presenteras vad som är centralt inom denna forskning, och som kallas för *framing theory* eller den motsvarande svenska termen *gestaltningsteorin*. Det är en framträdande teori om medierna och deras effekter, och som handlar om att journalistiken gestaltar politik som spel och strategi (Strömbäck,2012,s271). Där används begreppet *framing* eller *gestaltning* som i korthet innebär att en fråga ramas in på ett sätt, så att den ges en specifik innebörd, samt den process som leder fram till denna förståelse (Shehata,2012). .

2.1. Engagemangets samhällsbetydelse

Det politiska engagemanget spelar en viktig roll i det demokratiska systemet. I boken ”*Media and political engagement*” skriver Peter Dahlgren att det inte räcker med att se att ett land håller demokratiska val för att kunna ta måttet på en välfungerande demokrati: Medborgarnas engagemang spelar en central roll för att demokratiska systemet bibehåller både legitimitet och vitalitet (Dahlgren, 2009: 2). Men trots att rättigheten att delta både finns och utnyttjas är viktigt för demokratin, så finns det dilemman med folkets engagemang. Esaiasson & Westholm m.fl. beskriver i ”*Deltagandets mekanismer*” (2006: 8) två olika sidor av folkets deltagande som å ena sidan är en nödvändighet för att kunna kontrollera de styrande (på så sätt kan folket påverka vilka frågor som förs upp på den politiska dagordningen och de beslut som frågorna resulterar i) Men som å andra sidan kan det leda till att de åsikter som tillhör den resursstarka delarna av befolkningen blir överrepresenterade på bekostnad av åsikter och viljor hos de resurssvaga (Westholm, 2006: 8).

Deltagande är dock endast en, om än en mycket betydande del, av det breda begreppet engagemang. Engagemang är en förutsättning för att delta, men att delta är inte en förutsättning för att kunna vara engagerad (Amnå, 2008). Engagemang kan ligga latent hos människor och visa sig genom deltagande först när det ”behövs”, Amnå visar i sin studie ”*Jourhavande medborgare* ” att det finns ett starkt samhällsengagemang i Sverige trots förändringar i deltagande (Amnå, 2008). Det är vanligt att studier om engagemang riktar sig till deltagande och det demokratiska engagemanget i synnerhet (se exempelvis De Vreese&Semetko,2002, Westholm 2006).

Engagemang utan normativa förtecken kan ta många former, och behöver inte innebära något vare sig ont eller gott (Amnå, 2008). Det handlar egentligen bara om huruvida man bryr sig om det som händer, inte varför (Dahlgren 2009: 59, Amnå 2008:). Att det går att se i flera av Europas länder hur antidemokratiska rörelser hotar demokratin, är dock ett exempel på att engagemang kan vara både

demokratiskt och antidemokratiskt. Samtidigt är det just medborgarnas engagemang som ses som en nyckelfråga i diskussioner kring demokratiers stagnation i svåra tider (Dahlgren,2009).

2.2. Engagemang som beroende variabel

Då politiskt engagemang är ett brett begrepp som innefattar flera dimensioner skiljer sig tidigare forskning åt i vilken definition som används och det blir tydligt att det inte finns någon entydig definition av politiskt engagemang. Politiskt engagemang är bredare än endast frågan om aktivt politiskt deltagandet, men de studier som har gjorts har ofta fokuserat på just detta. Amnå (2008) menar att nackdelar med att bara fokusera på aktiva handlingar istället för att studera krafterna bakom samhällsengagemanget är att det kan säga mer om den politiska utvecklingen än om samhällsengagemangets utveckling. Forskning om människors konkreta deltagandet är inte ett mått på det latent engagemanget, eftersom det kan finnas ett omfattande engagemang hos människor, som inte kommer till uttryck av olika institutionella anledningar (Amnå, 2008). Politiskt engagemang är alltså mer än deltagande. Ett latent engagemanget är förankrat inåt och kan inte forceras fram på samma sätt som handlingar av deltagande kan i tex ett auktoritärt samhälle (Amnå, 2008).

Dahlgren (2009) menar att det politiska engagemanget har förändrats. En minskning av det politiska deltagandet har skett successivt under flera år i västvärldens demokratier, och från deltagandeformer som tidigare varit institutionaliserade, permanenta, och förpliktande, såsom medlemskap i politiska parter, så rör sig engagemanget mot icke förpliktande, ad hoc präglade former, t.ex. engagemang i enskilda frågor (Dahlgren,2009).

Det finns flera faktorer som orsakar dessa förändringar. Individualisering, globalisering, och förändring av institutioner är centrala teman i en diskurs som sträcker sig utanför Sveriges gränser. Enligt Dahlgren (2009) förstärks upplevelsen av distans till det politiska systemet på grund av växande avstånd mellan den organiserade politiken och det vardagliga livet. Individerna tvingas allt mer att ensam möta föränderliga och stressfulla omständigheter i sitt liv där den sociala horisonten tenderar att gälla den lokala miljön och det privata livet (Dahlgren,2009,s.28). Enligt detta synsätt har förändringen av den formella arenan för politik, gjort att det erbjuds färre möjligheter till deltagande som upplevs som meningsfullt, vilket underblåser ett generellt politiskt oengagemang.

I studier kring vad som påverkar engagemang positivt finns vissa centrala teman. Erik Amnå (2008) menar att människors deltagande i politiken möjliggörs av en gynnsam samhällsstruktur. För att den ska vara gynnsam, måste sociala och ekonomiska medfödda skillnader i fråga om resurser utjämnas eftersom att det är då den politiska jämlikheten kan öka. Den formella statusen på medborgarskapet formar det politiska livet i en demokrati menar Dahlgren (2009,s.60). Medborgares självständighet och självförtroende är viktiga komponenter för att möjliggöra det politiska engagemanget. Samtidigt belyser Dahlstedt m.fl. (2007, kap 3) att det har skapats en ny kategori av rasifierade arbetande fattiga i Sverige. Migranter och personer med utländsk bakgrund drabbas av utestängningsprocesser vilket skulle kunna minska deras politiska engagemang.

En annan anledning som skulle kunna förklara varför medborgare inte engagerar sig politiskt idag är att karaktären på demokratin har förändrats. En konsekvens av att beslutsfattande är allt mer knutet till en global nivå är att staterna och därmed regeringarna har mindre manöverutrymme (Dahlgren: 2009).

En viktig faktor för hur människor uppfattar politiker och det politiska systemet är media. Politiker, det politiska systemet och aktuella samhällsproblem filtreras genom journalister och påverkar människors verklighetsbild av politiken och det politiska systemet (Strömbäck,2001). Dahlgren (2009) argumenterar för att det institutionella ramverket tillsammans med media utgör centrala faktorer som ger förutsättningar för politiskt engagemang, vilket gör media till en intressant variabel att titta på när det gäller påverkan på politiskt engagemang. Jag kommer att se närmare på en av dessa potentiella faktorer, nämligen hur media gestaltar politik.

2.3. Medias betydelse för demokrati och engagemang

Ett fenomen som har kallats *politikens medialisering* innebär att medierna har fått en central position i den politiska kommunikationen mellan medborgare, politiker och medier, vilket i sin tur en stor betydelse för demokratin(Strömbäck, 2012: 64). Förutom att media blivit den dominerande kommunikationskällan för politik, så har utvecklingen, enligt statens offentliga utredningar, även gått mot att medierna idag agerar som självständiga politiska aktörer och att politiker anpassar sig till medielogiken (SOU, 1999:126). En förklaring till att det skett en maktförskjutningen är att medierna gått från att vara speglade till att bli tolkande (Strömbäck, 2012). Det beror delvis på kommersialiseringen av media, där ekonomiska faktorer har blivit viktigare (Dahlgren,2009:37).

Nicklas Håkansson skriver i boken *Medierna och demokratin* (2004) ” att demokratin vitalitet och kvalitet är i hög grad beroende av hur den politiska kommunikationen mellan det politiska systemet, medierna och medborgarna ser ut.” Strömbäck (2001) menar att politiker sällan får komma till tals i media direkt, utan filtreras i fler fall genom journalisternas tolkningar, och visar på ett samband mellan misstron mot politiker som minskar med ju mer en politiker genom media får komma till tals (citerad) direkt till medborgaren. Håkansson (2004) menar också att demokratin ideal om en fri informationsförmedling, granskning och debatt ställer stora krav på medierna och journalistiken. Både Håkansson och Strömbäck berör liksom Dahlgren de två viktiga parametrarna; journalistiken som marknadsdriven samt vikten av de vägval redaktörer och redaktioner gör.

Vilka effekter har då medieinnehållet på medborgarna? Strömbäck (2001) menar på ett teoretiskt plan att spelgestaltande journalistik (som fokuserar på politik som ett strategiskt spel istället för sakfrågor, detta kommer att redogöras för i del 2.4) kan bidra eller bidrar till vad som kallas en åskådardemokrati, då det underliggande budskapet i en sådan journalistik är att politik och allmänna val huvudsakligen är till för politikernas skull. Medborgarnas roll reduceras till att få vara med och bestämma de manöverutrymmen de politiska aktörerna ska ha efter valdagen.

Strömbäck problematiserar kring hur medborgares misstroende för politiker påverkas av medierna och journalistiken, och finner ett samband. Forskning om mediernas effekter visar att media och journalistiken kan utöva avsevärd makt över vilka frågor människor utgår från när de bedömer politiska ledare och även hur människor uppfattar verkligheten. Journalistiken skapar inte misstro, men aktiverar misstron hos medborgare genom att framställa politiker som att de inte går att lita på. Samt ” genom att gestalta politik inte som en strävan efter att lösa verkliga problem utan som spel om makt, där makten är ett mål och inte ett medel” (Strömbäck,s391,2001).

Strömbäck (2001) kommer fram till ännu en viktig slutsats; journalistikens indirekta betydelse för misstron mot politiker är att den premierar politiker som agerar populistiskt. Det ligger till grund för det som kallas journalistikens förtroendeparadox, både politiken och journalistiken har egentligen ett gemensamt intresse av att vinna förtroende och av att det finns ett stort samhälleligt och politiskt intresse hos medborgarna; ”Liksom politiken är beroende av medborgarnas förtroende för att kunna upprätthålla legitimitet i det politiska beslutsfattandet, är journalistiken beroende av medborgarnas förtroende för att vinna deras uppmärksamhet [...] Om medborgarna inte är intresserade av politik och samhälle, varför skulle de då ägna uppmärksamhet och tid åt

journalistiken?”. En annan indirekt betydelse av media är hur bilden av ett avstånd mellan politikerna (dem där uppe) och medborgarna (vi här nere), upprätthålls av att medborgarna sällan får framträda som aktiva subjekt i journalistiken. Samt att när medborgare får vara med, tilldelas en roll som utanförstående, misstroende, offer och objekt (Strömbäck,s391,2001).

Tidigare forskning kring effekter av mediegestaltning, visar att spelgestaltande journalistik aktiverar och ökar människors cynism och misstro mot politik och politiker(Cappella & Jamieson, 1997). Forskning visar också att cynism utgör ett hinder för politiskt engagerade medborgare. Meyer (2002) menar att medias framställningar förutom att aktivera cynism och förstärka känslan av maktlöshet, dessutom kan hindra demokratiskt engagemang(citerad i Dahlgren,2009).

Medias framställningar påverkar människors verklighetsuppfattning, vilket leder till att den politiska eliten har mindre ideologisk kontroll över det politiska debattklimatet. Detta kan i sin tur innebära ett ökat manöverutrymme för alternativa politiska opinioner, aktörer eller rörelser, antidemokratiska såväl som progressiva (Dahlgren,2009,s.55).

Inom forskningsfältet för medias effekter finns även argument för att mediegestaltning av politik som strategi inte påverkar politiskt engagemang negativt. Återigen blir det märkbart hur definitioner av politiskt engagemang varierar mellan olika studier. Med stöd av resultat från deras studie av kampanjen kring en folkomröstning i Danmark argumenterar De Vreese & Semetko (2002) för att människor kan vara cyniska *och* engagerade. I Danmark blir valdeltagandet högt trots ökad politisk cynism och negativa uppfattningar av kampanjen som orsakats av strategigestaltningar i media (De Vreese&Semetko,2002).

Pippa Norris (2002) riktar kritik mot den etablerade forskningen som skuldbelägger media för allt mer utbredd politiskt oengagemang, och misstro gentemot det politiska systemet. I Europa har fokus riktats på att sammanlänka professionell marknadsföring av partierna med ökad cynism hos medborgare. Norris (2002) menar att misslyckanden i representativa demokratier har djupt rotade strukturella orsaker, och om vi slutar anklaga media för dess framställning av politik och riktade fokus mot de egentliga problemen skulle det bli lättare att råda bot på dem. Också Jesper Strömbäck påpekar, trots sin kritik, att man bör vara försiktig med att dra för långtgående slutsatser om att medierna underminerar demokratin (Strömbäck, 2001,s.276).

Forskning kring hur politiskt engagemang påverkas av medias gestaltningar spretar åt olika håll. Utmärkande för forskningsfältet är att det har hänvisats till skilda saker när politiskt engagemang har analyserats (se exempelvis De Vreese & Semetko, 2002; Dahlgren, 2009; Amnå, 2008).

2.4. Framingteorin.

Forskning och teorier kring hur medierna fungerar och påverkar demokratin kan delas upp i två övergripande skolor: mediesjuketeorierna och mobiliseringsteorierna (Strömbäck, 2012: 270). Den gemensamma nämnaren i *mediesjuketeorierna* är att medierna framställer verkligheten på ett missvisande sätt, vilket medverkar till att försvaga människors politiska engagemang och deltagande, liksom förtroende för politiker och politik. I förlängningen bidrar det till att demokratin försvagas (Strömbäck, 2012: 270). Den centrala kritiken här är att det är en stark tendens i journalistiken, särskilt i samband med val, att gestalta politik som spel och strategi, snarare än som lösningar på faktiska problem i verkligheten bortom media (Strömbäck, 2001). Kärnan i *mobilisationsteorierna* är att medierna och journalistiken snarare har positiva effekter på människors politiska engagemang och deltagande, samt även på demokratin. Dessa teorier belyser problemet med att göra generaliseringar över alla medietyper, och förespråkarna för denna teori menar att om det finns tillräckligt mycket god information i mediasystemet, så räcker det för att de medborgare som vill informera sig också har en god möjlighet till det (Strömbäck, 2012).

Medieeffekter handlar om de mer direkta effekterna på individen som uppstår när människor påverkas av massmedias innehåll (Shehata, 2012). Med begreppet medieeffekt menar Bryant och Zillman att forskare i allmänhet avser ”de sociala och psykologiska förändringar som uppstår hos konsumenter av mediebudskap- eller i deras sociala miljö eller kulturella värderingar – som ett resultat av att de utsätts för, bearbetar eller agerar utifrån dessa förmedlande budskap” (Bryant & Zillman, 2009, s. 13). I tidigare forskning om effekterna av medias makt över opinionen, är framingteorin en av tre centrala teorier. Teorin berör kort sagt medias inflytande över hur människor uppfattar och förstår samhällsfrågor (Shehata, 2012). Medan de andra två, dagordningsteorin och primingteorin handlar om hur media påverkar vilka samhällsfrågor vi anser vara viktiga, samt hur media påverkar hur väljare bedömer politiska aktörer. I den här studien kommer framingteorin att användas.

Framingteorin (*framing theory*) eller den motsvarande termen gestaltningsteorin, bygger på utgångspunkten att media inte beskriver verkligheten som den är. Eftersom verkligheten är

obegränsad men mediernas format är begränsat, så är mediernas bild av verkligheten konstruerad och består av gestaltningar. Teorin bygger meröver på insikten att medias bilder av verkligheten är av större betydelse än verkligheten i sig, för den bild människor skapar sig av verkligheten (Strömbäck, 2012).

Med mediegestaltning eller den engelska termen framing menas enligt Shehata (2012) *”hur en händelse eller fråga ramas in, gestaltas eller ges en specifik innebörd samt den process som leder fram till denna förståelse”*. En av de mest citerade definitionerna kommer från Robert Entman; *”framing innebär att man väljer ut vissa aspekter av en uppfattad verklighet och gör dem mer framträdande i en kommunicerad text, för att på så sätt främja en viss problemdefinition, orsakstolkning, moralisk bedömning och /eller föreslagen lösning på det beskrivna problemet”* (Entman, 1993, s.52).

Vad det gäller framingeffekter, är de starkare när medierapporteringens tendens och innehåll är i linje med de existerande värderingarna och verklighetsuppfattningarna (Shehata, 2012, s.333). Likaså blir effekten större om nyhetsrapportering domineras av en enskild gestaltning än om olika gestaltningar konkurrerar. Det spelar också roll hur trovärdig nyhetskällan är, då sannolikheten för framingeffekter ökar med källans trovärdighet.

De Vrees (2005) skiljer på sakfrågespecifika nyheter; gestaltningar som bara går att applicera på enskilda frågor, och generella gestaltningar. De senare kan, som namnet antyder, appliceras nästan oavsett vad nyheterna handlar om. I grova drag kan forskning kring generella gestaltningar urskilja två dominerande inriktningar; å ena sidan gestaltningar av politik som spel och strategi samt gestaltningar av politisk sakfrågor (Strömbäck, 2012). Sakgestaltande nyheter ligger närmare det demokratiska idealet, där journalistiken erbjuder den information som människor behöver för att fritt och självständigt kunna ta politisk ställning. Forskning visar att nyheter som gestaltas som spel ökar misstron för det politiska systemet och politiker. Cappella och Jamieson undersökningar av sambandet mellan strategigestaltning och cynism, visade att de som utsattes för nyheter där politik som gestaltats som strategi, visade högre nivåer av cynism (Cappella & Jamieson, 1997, s.79).

Studier av den politiska nyhetsjournalistiken har visat att från år 2002 till år 2010 ökade inslagen av spel- och strategigestaltningen inför val i Sverige. Något som bidragit till att föra bort uppmärksamheten från sakfrågor kan vara det ökade fokuset på opinionsmätningar (Strömbäck, 2012, s.274).

3. Preciseringar av centrala begrepp

Problemet med att det inte finns någon entydig definition av ”politiskt engagemang” visar sig när begreppet operationaliserats i studier. När politiskt engagemang har analyserats har det hänvisats till så skilda saker såsom; valdeltagande, aktivt politiskt deltagande, deltagande i politiska aktioner, bojkotter, och att känna ett inre engagemang för samhället (se exempelvis De Vreese & semetko,2002,Dahlgren,2009, Amnå,2008, Westholm, 2006). Politiskt engagemang som beroende variabel kan alltså se ut på många sätt. Mitt bidrag är att titta på det bredare begreppet politiskt engagemang. Utifrån tidigare forskning som visar att mediegestaltning av politik som ett strategiskt spel, aktiverar och förstärker misstro och cynism (Strömbäck, 2001;Cappella&Jamieson,1997) är det rimligt att mediegestaltning skulle kunna ha en effekt även på det bredare begreppet politiskt engagemang, som förutom känslor, såsom misstro eller tro på att det går att förändra, även rymmer attityd till att engagera sig och politiskt intresse. I den här uppsatsen undersöks om engagemanget påverkas av mediegestaltning när en ser till det bredare begreppet, som förutom känslor, såsom misstro och tro på att det går att förändra, även innefattar attityd till att engagera sig och politiskt intresse.

En avgränsning med studien är att jag inte kommer att mäta aktivt deltagande. Det innebär att resultaten inte heller kommer kunna uttala sig om den del av engagemang som innebär faktiskt deltagande. Däremot kommer undersökningen att mäta attityd till att engagera sig, vilket mer specifikt innebär vilken inställning människor har till att delta.

3.1 Uppsatsens definition av politiskt engagemang

Eftersom att den här uppsatsen inte har som syfte att undersöka deltagande, kommer jag att använda följande definition av engagemang som använts i en tidigare studie med likande avgränsningar; Erik Amnå (2008) definierar samhällsengagemang som: *”en orientering, en attityd, en känsla eller en intellektuell hållning som riktas mot förhållanden av betydelse för medborgare utanför den närmast familje- och vänkretsen”*

Erik Amnå väljer att tala om samhällsengagemang istället för politiskt engagemang, då politik är en term som lätt associeras till politiska partier eller vad som tydligt gäller relationer till det representativa politiska systemet(Amnå, 2008).Eftersom att min studie är riktad mot Sverige som är ett demokratiskt samhälle, kan termen samhällsengagemang i detta fall sägas förutsätta ett engagemang för det demokratiska samhället. Det engagemang som är inte demokratiskt är dock

högst politiskt. Som tidigare nämnt, kan engagemang finnas hos personer med olika typer av värderingar. Eftersom att studien syftar till att ringa in det engagemang som kan finnas både hos personer med demokratiskt och antidemokratiskt värderingar, kommer begreppet politiskt engagemang att användas i studien.

Definitionen av politiskt engagemang preciseras här till *En orientering* i form av politiskt tillhörighet och politiskt intresse. *En attityd*; i fråga om inställning till politiskt deltagande, mer specifikt menas vanliga medborgare som är beredda att göra avsiktliga handlingar för att påverka politiskt utfall. *En känsla* som tilltro/misstro, maktlöshet/tron på att det går att förändra, hopplöshet/hoppfullhet.

I experimentet kommer det att göras en distinktion mellan demokratiska och antidemokratiska grundvärderingar. Det kommer att mätas i form av demokratiska och antidemokratiska attityder och åsikter. Exempel på en demokratisk värdering är att alla människor har lika värdigheter och lika rättigheter, att makten ska utgå ifrån folket, att det ska råda tryck- och yttrandefrihet och att det inte ska finnas någon myndighet som har makt att censurera föreningsfrihet och alla människors likhet inför lagen. Exempel på en antidemokratisk värdering står i direkt motsatts till det ovanstående.

Som tidigare nämnts, kommer aktivt deltagande inte att undersökas. Värt att nämna är även de medborgardygder som är viktiga aspekter av engagemang, såsom solidaritet, laglydighet och kritisk rationalitet (en vilja att sätta sig in i olika frågor och ifrågasätta men också ta ansvar). Då de förutom deltagande kan sägas sammanfatta kärnbetydelsen i samhällsengagemanget (Amnå,2008), hade det varit önskvärt att undersöka hur de förhåller sig till begreppet politiskt engagemang, men utelämnas i den här uppsatsen på grund av studiens begränsade resurser.

Syftet med experimentet är att undersöka om olika typer av mediegestaltning påverkar politiskt engagemang olika. Utgångspunkten är att medias sätt att gestalta politik och politiker åsikter i sak eller som ett spel skulle kunna påverka människors politiska engagemang i olika grad.

Detta leder till min hypotes:

Exponering av nyheter som gestaltar politik som sakfrågor och nyheter som gestaltar politik som ett strategiskt spel kommer att påverka politiskt engagemang olika.

3.2. Definition av mediegestaltning.

Generellt beskrivs strategigestaltning som ”*gestaltande av politik som en strategisk maktkamp i jakten på väljare*”. Man har skiljt ut det från sakgestaltning, genom att beskriva det senare som att politiska nyheter gestaltas ”*utifrån dess sakpolitiska innehåll, föreslagna problem och lösningar*”(Adam Shehata, 2012,s330).

I den här uppsatsen kommer jag att fokusera på två typer av mediegestaltning av politik:

- 1) Gestaltning av politik som en sakfråga, varvid jag använder mig av Jesper Strömbäcks definition (2001,s.244) av sakgestaltande journalistik som följande: ”*att artiklarna eller inslagen fokuserar på VAD som har hänt eller kommer att hända, VAD någon har föreslagit, eller VAD någon har sagt i den mån det syftar på politikens innehåll*”.
- 2) Gestaltning av politik som ett strategiskt spel använder jag Jesper Strömbäcks definition som följer: ”*Med spelgestaltad journalistik avses artiklar och inslag som fokuserar på politik som spel, strategi, relationer mellan politiska aktörer, vinnare och förlorare, samt på HUR politik bedrivs*”.

När jag framöver skriver om mediegestaltning är det alltså de här två typerna av gestaltande som jag syftar på.

4. Metod och material

Jag har valt att använda en experimentell design för att undersöka uppsatsens frågeställning -om det finns en skillnad mellan hur en sakpolitisk artikel och en maktpolitisk artikel påverkar politiskt engagemang. Experimentet bestod i korthet av två fiktiva artiklar om den miljöpolitiska nyheten att införa en höjd bensinskatt i Sverige, artiklarna framställdes på två olika sätt, där jag varierade framställningen av motivet bakom politikernas uttalanden, (vilket i korthet kan förklaras som åsikter om vad som bör göras i sak eller som strategiska uttalanden i ett spel om makt). Det resulterade i två grupper; *experimentgrupp 1* och *experimentgrupp 2*. Artiklarna tilldelades deltagarna på ett slumpmässigt sätt och följdes upp med frågor som mätte den beroende variabeln politiskt engagemang.

4.1. Val av undersökningsmetod

En experimentell design är lämplig när en vill testa om flera oberoende variabler påverkar den beroende variabeln olika. I ett experiment får jag goda möjligheter att undersöka om det finns ett kausalt samband genom att manipulera de oberoende variabeln i testgrupperna (Esaiasson m.fl., 2012). Experimentet kommer att ha en endast-efter design, vilket innebär att det enbart görs en mätning av den beroende variabeln, och det efter experimentets behandling. Med en sådan design är det extra viktigt med en slumpmässig tilldelningsprocess så att risken för systematiska skillnader är så liten som möjligt. Syftet är då att kunna veta att skillnader i resultat mellan grupperna beror på experimentets behandling och inte tidigare egenskaper (Esaiasson m.fl., 2012).

4.2. Avgränsningar i undersökningen

För att operationalisera politiskt engagemang har jag, som tidigare nämnts, använt mig av definitioner från tidigare forskning. Jag har avgränsat mig till att undersöka effekter på de delar av engagemang som kan preciseras till en orientering, känsla eller attityd. En viktig del av engagemang som ofta åsyftas när begreppet används är deltagande, vilket är helt utelämnat ur den här uppsatsen. Det innebär att uppsatsen inte kan dra några slutsatser om politiskt engagemang i helhet. Dock kommer uppsatsen att omfatta de delar av engagemang som benämns som känsla och inställning till engagemang, där begreppen orientering och attityd ingår.

4.3. Enkätens design

Enkäten är utformad på ett sådant sätt att efter en kort introduktion av undersökningen, presenteras artikeln som deltagarna ombeds att läsa noggrant. Efteråt följer en rad frågor som är operationaliseringar av den beroende variabeln. För att kunna kontrollera att randomiseringen fungerat och det verkligen har blivit ett blandat urval i grupperna kommer deltagarna även att få svara på ett antal kontrollfrågor innan och efter de läser sina artiklar. Frågorna gäller variabler som tidigare studier visat kan påverka hur människor positionerar sig i olika politiska frågor såsom, *ålder, kön, utbildning* och var de ställer sig på *höger- vänsterskalan*. Deltagarna kommer även få en fråga som mäter *miljöengagemang* och i slutet få svara på om de *har bil* eftersom att det är faktorer som skulle kunna påverka den beroende variabeln.

Jag kontrollerade även översiktligt för de olika delarna av engagemang, för att det inte skulle finnas drastiska skillnader mellan grupperna utan möjlighet att ta hänsyn till det i analysen av resultaten. Nackdelen med att låta deltagarna presenteras för delar av den beroende variabeln innan de tog del av stimuli, är att effekten av behandlingen riskerar att bli svagare. Det är tänkbart att kontrollfrågorna satte igång tankeprocesser kring miljöengagemang eller engagemang i allmänhet som påverkade deltagarna i en viss riktning under experimentet. Det faktum att engagemang är ett brett begrepp kan ha mildrat sådana effekter.

För att studien ska kunna anses ha en hög validitet är det viktigt att deltagarna verkligen uppfattar informationen som tilldelats dem. För att kontrollera att informationen nått fram och att deltagarna tillgodogjort sig den, kommer svarspersonerna slutligen få svara på en kontrollfråga om vad de anser att artikel de läst handlade mest om.

4.4. Texterna

När deltagarna svarat på kontrollfrågorna kommer de att presenteras för den artikel som tilldelats dem. För att vara säker på att enbart mitt stimuli påverkar den oberoende variabeln är artiklarna i den mån det är möjligt lika varandra. Artiklarna innehåller samma information, men är gestaltade så att framställningen av motiven bakom uttalandena är olika. Innehållet i artiklarna bygger på verklig information, detta för att uttalanden i artikeln ska stämma överrens med vad partierna verkligen tycker. Artiklarna kommer att handla om en miljöpolitisk nyhet eftersom det innefattar politiska frågor där politiskt engagemang har en central betydelse, då det är ett exempel på beslut som kan innebära kostnader som väljarna inte uppenbart själva tjänar på, och som kan vara extra svåra för beslutsfattarna att få väljarna att acceptera. Anledningen till att jag valde att skriva artiklarna om att införa en höjning av bensinskatten och inte en mindre laddad fråga, var att kunna utforma en text där det verkade troligt att partierna positionerade sig olika. Nackdelar med att välja bensinskatten är att det är en fråga som många människor redan har en bestämd uppfattning om och att frågan riskerar att ta fokus från artikelns gestaltning. Det är ändå att föredra framför en artikel där det inte verkar troligt att partierna skulle positionera sig olika, och som inte har någon direkt innebörd. Att jag valde att inte nämna partiledarna vid namn men att ha med partierna bakom de olika uttalanden var för att kunna skriva en fiktiv artikel utan att peka ut någon samtidigt som jag ansåg det nödvändigt att ha med partierna för att artikeln skulle uppfattas som trovärdig. Det ska tilläggas att det i slutet av varje enkät står att artikeln deltagarna hade läst var fiktiv.

De fiktiva artiklarna utformades utifrån de definitioner som Strömbäck (2001: 240) preciserar av sakgestaltande respektive strategi- och spelgestaltande artiklar eller inslag. Mer specifikt ligger följande definition av vad som utmärker sakgestaltning till grund för den första texten:

”Med sakgestaltande journalistik avses att artiklarna eller inslagen fokuserar på VAD som har hänt eller kommer att hända, VAD någon har föreslagit, eller VAD någon har sagt i den mån det syftar på politikens innehåll.”

Den sakgestaltande journalistiken grundar sig i det faktum att de folkvalda politiska aktörerna har ansvar att fatta beslut i en mängd viktiga frågor som berör skattebetalarna. En journalistik som beskriver detta i sak kan sägas vara artiklar eller inslag som fokuserar på de sakförhållanden som är relevanta för just politiken, såsom vad de olika partierna anser bör göras (Strömbäck, 2001: 240). Nedan går det att läsa den första av de fiktiva texterna i sin helhet:

S vill minska koldioxidutsläppen

Regeringen föreslår att energiskatten på bensin höjs med 44 öre litern, samt på diesel med 48 öre. Bensinskatt är den metod som visat sig vara effektiv för att minska halten koldioxid i atmosfären. För att höjningarna inte ska slå mot jord- och skogsbruket ska de näringarna kompenseras fullt ut för höjningen av energiskatten på diesel.

Att oljepriset har sjunkit med 50 procent, tillsammans med det faktum att partiet sitter i regeringsposition med Miljöpartiet, har lett fram till att Socialdemokraterna nu lägger fram förslaget.

Förslaget har kritiserats av Centerns partiledare, som menar att skattehöjningen kan slå hårt mot de som bor på landsbygden. Även Centerpartiet vill höja skatterna på utsläpp av koldioxid, men inom en annan tidsram. Under den förra mandatperioden fanns en överenskommelse i alliansregeringen om att vänta med att höja bensinskatten.

–Skatten är väldigt framgångsrik men höjningen bör göras successivt i mindre omfattning för att skatten inte ska påverka de som bor på landsbygden, menar Centerpartiet.

Spelgestaltande inslag och artiklar kännetecknas av en rad faktorer, såsom sportmetaforer, och ord som vinnare och förlorare. Journalistiken utgår från en tolkningsram där politikernas kamp för att nå strategiska och opinionsmässiga framgångar är centralt. I den spelgestaltande journalistiken reduceras förslag på åtgärder och lösningar till ett medel för att vinna fördelar (se exempelvis Strömbäck 2001, Capella & Jamieson 1997). Nedan citeras en preciserad definition av spelgestaltning (Strömbäck, 2001:244):

”Med spelgestaltande journalistik avses artiklar och inslag som fokuserar på politik som spel, strategi, relationer mellan politiska aktörer, vinnare och förlorare, samt på HUR politik bedrivs.”

Utifrån hur spelgestaltning beskrivs av tidigare forskning har jag utformat den andra artikeln som följande:

S sviker vallöfte: Miljöbråk mellan Mp och C!

Det är tydligt att Socialdemokraterna sviker sitt vallöfte för att hålla sig väl med Miljöpartiet, när regeringen nu föreslår att energiskatten på bensin höjs med 44 öre litern, och på diesel med 48 öre. Regeringen försöker dessutom framstå i god dager genom att sträcka ut en hand till jord- och skogsbruket, med att föreslå att de näringarna ska kompenseras fullt ut för höjningen av energiskatten på diesel.

I valrörelsen ville Socialdemokraterna inte höja bensinskatten. Nu svänger partiet plötsligt i frågan och sviker sina väljare. Allt för att Miljöpartiet vill framstå som riksdagens grönaste parti.

Förslaget resulterade i att ett storbråk utbröt mellan Miljöpartiet och Centerpartiet i veckan. Centerns partiledare gick till rasande attack mot Miljöpartiets språkrör och anklagade partiet för att bedriva en landsbygdsfientlig politik. Miljöpartiet gick till motattack med att anklaga Centerpartiets politik som en klimatbluff. Faktum är att Centerpartiet också vill höja skatterna på utsläpp av koldioxid, men skall Centerpartiet behålla någon slags trovärdighet med de vackra orden ”näroddlad politik” krävs det ju att de håller landsbygden om ryggen. Storbråket var helt enkelt ett sätt för partierna att få upp miljöfrågan på agendan.

— Vi är bäst på miljöresultat. De är bäst på miljöprat. Det är inte ansvarsfullt av regeringen att höja bensinskatten med 44 öre per liter direkt. Det är en skattechock för dem som bor på landet, menar Centerpartiet.

Fanns det någon vinnare i bråket var det i alla fall inte Miljöpartiets ledning, där känslorna tog överhanden när de anklagade Centerpartiet för att inte föra en seriös politik.

Deltagarna som slumpvis tilldelades den sakgestaltande artikeln formade experimentgrupp 1, medan de deltagare som fick ta del av den spel och strategigestaltade artikeln utgjorde experimentgrupp 2.

4.5. Enkätens frågor

De fiktiva texterna ingick i en större enkät, där deltagarna efter att ha läst texten fick ta del av frågor som mätte den beroende variabeln. För att uppsatsen ska anses ha en bra *begreppsvaliditet* är det viktigt att operationaliseringen av den beroende variabeln är lyckad., det vill säga att frågorna faktiskt mäter det de är avsedda att mäta (Esaiasson m.fl., 2012). Nedan ges en överblick av de

identifierade delarna av variabeln politiskt engagemang mer specifikt definierade. Vilka kommer att användas för att operationalisera begreppet politiskt engagemang:

- *En orientering* i form av politisk tillhörighet och politiskt intresse.
- *En attityd*; i fråga om inställning till politiskt deltagande, mer specifikt menas vanliga medborgare som är beredda att göra avsiktliga handlingar för att påverka politiskt utfall.
- *En känsla* som tilltro/misstro, maktlöshet/tron på att det går att förändra, hopplöshet/hoppfullhet.

Syftet med frågorna är alltså mer specifikt att mäta de tre identifierade delarna av den beroende variabeln politiskt engagemang. För var och en av kategorierna *orientering*, *attityd* och *känsla*, formulerades en till tre frågor. Samtliga frågor mättes på en sjugradig skala där deltagarna fick ringa in det alternativ det tyckte passade bäst. Förutom politiskt engagemang i allmänhet kommer jag också mäta om mitt stimuli påverkar engagemang i sakfrågan.

För att mäta hur deltagarna orienterade sig i förhållande till det politiska systemet fick deltagarna svara på en fråga angående *intresse*:

- *Hur intresserad är du i allmänhet av politiska frågor?*

Frågans alternativ gick från ”*inte alls intresserad*” till ”*mycket intresserad*”. Anledningen till att jag valde att bara ha en fråga här, var att jag ansåg att intresse är ett tillräckligt starkt mått för just orientering. Engagemang som beroende variabel kan se ut på många olika sätt eftersom begreppet rymmer så många aspekter. När en inte intresserar sig för en specifik del av engagemang, såsom exempelvis valdeltagande, utan begreppet i sin helhet så är det latent engagemanget intressant (Amnå, 2008), engagemang definieras inte endast av manifesterade handlingar utan kan finnas som ett intresse, attityd och orientering, ett latent engagemang som kan aktiveras om personen anser att det behövs (Amnå, 2008) För att fånga upp eventuella skillnader hos deltagarnas inställning till att engagera sig politiskt kommer svarspersonerna få svara på två frågor angående attityd:

- *I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att protestera mot ett politiskt beslut du inte håller med om?*

Samt

- *I vilken utsträckning kan du tänka dig att engagera dig på något av följande sätt?*

Deltagarna får besvara frågorna på den sjugradiga skalan med alternativ från ”*i mycket liten utsträckning*” till ”*i mycket hög utsträckning*”. För den andra frågan kommer deltagarna att ange sin

inställning till att engagera sig för följande alternativ; *demonstration, namninsamling, partipolitiskt, bojkotta varor, föreningsengagemang, ekonomiskt stöd och kontakta media*. För att min hypotes ska stämma är det viktigt att det finns en skillnad mellan grupperna i de olika delarna av engagemang. Genom att mäta deltagarnas förtroende för det politiska systemet, tilltro till politiker och tro på att det går att förändra får deltagarna svara på tre frågor kring den del av engagemang som jag har valt att kalla känsla:

- *I vilken utsträckning upplever du att det går att förändra viktiga frågor i samhället?*

Och

Upplever du att politiker i allmänhet lägger fram förslag för att vinna egna fördelar eller för att förbättra situationen för väljarna?

Samt

- *I vilken utsträckning känner du tilltro till det politiska systemet?*

Alternativen går från ”*liten möjlighet att förändra*” till ”*stor möjlighet att förändra*” på den första frågan, och ”*för att vinna egna fördelar*” till ”*för att förbättra situationen för väljarna*”, på den andra frågan. Den sista frågans alternativ går från ”*i mycket liten utsträckning*” till ”*i mycket hög utsträckning*”. Då jag även vill mäta om det även finns en skillnad mellan det allmänna engagemanget och engagemanget i sakfrågan har jag även med två frågor om det senare:

- *Hur viktig tycker du att frågan om att införa en bensinskatt för att sänka koldioxidutsläppen är?*

Samt

- *I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att engagera dig i miljöfrågor?*

Den första frågans alternativ löper från ”*inte alls viktig*” till ”*Mycket viktig*”, medan den andra frågan går från ”*i mycket liten utsträckning*” till ”*i mycket hög utsträckning*”. Frågorna mäter två delar av engagemang i sakfrågan, dels om artikeln har fångat deltagarens intresse för den specifika frågan och dels om attityden till ämnet har påverkats positivt eller negativt. Med frågan:

- *I vilken utsträckning håller du med om att alla människor är lika mycket värda och ska ha samma rättigheter?*

mäter jag om deltagarna i de olika grupperna skiljer sig åt i demokratiska värderingar. Alternativen går från ”*håller inte alls med*” och ”*håller helt med*”. Det skulle kunna argumenteras för att frågans karaktär egentligen passar bättre med två svarsalternativ; antingen håller man med eller så gör man

det inte. Ett tänkbart problem med det är att det inte är särskilt troligt att människor går från demokratiska värderingar till odemokratiska endast på grund av en artikel, vilket dessutom skulle kunna betraktas som oetiskt. Syftet med frågan är att om en sådan effekt finns - att demokratiska värderingar är mindre starka i en av grupperna - fånga in det. Svar som rör sig bort från ”*håller helt med*” skulle kunna visa på tendenser till odemokratiska värderingar som en effekt av mitt stimuli.

Tanken med att även inkludera en fråga som mäter engagemang i sakfrågan respektive demokratiskt och odemokratiskt engagemang är att fånga upp skillnader i engagemangets riktning. En artikel som framställer en sakfråga, såsom för och nackdelar med att införa en bensinskatt, som ett maktspel mellan strategiska politiker skulle teoretiskt sett kunna väcka läsarens intresse för den specifika sakfrågan *mindre* än en artikel som lyfter fram olika åsikter och sidor av frågan, och öppnar för ett problemlösande tänk. Hypotetiskt sett skulle då engagemanget för just den frågan kunna se mindre ut hos de som läst den strategigestaltande artikeln än de som har läst den sakgestaltande (givet att vi godtar definitionen av engagemang som en orientering, känsla eller attityd och att intresse kan anses vara ett uttryck för något av det). Dock kan det ju också vara så att den första artikeln om maktspel mellan politiker väcker starkare känslor hos de som läst den, och att de personerna känner ett starkare engagemang *i allmänhet* (t.ex. upplever att inget händer och vill protestera och ta plats i det offentliga rummet). Genom att inkludera en fråga som mäter engagemang i sakfrågan, är det möjligt att fånga upp en sådan skillnad om den finns i verkligheten. Ett politiskt engagemang skulle teoretiskt sett även kunna ta både en demokratisk eller antidemokratisk riktning, genom att mäta eventuella effekter på demokratiska värderingar går det att se om det finns en skillnad mellan grupperna vad det gäller demokratiska grundvärderingar.

4.6. Genomförande och urval

Experimentet genomfördes på Göteborgs Centralstation med 70 deltagare. Enkäterna med en artikel att läsa och tillhörande frågor att besvara, delades ut slumpmässigt till deltagarna. För att undvika en systematisk snedvridning bland de som blev tillfrågade, tillfrågades alla som satt ner på bänkarna inne i centralstationen och deltagarna till experimentet valdes således ut slumpmässigt. Valet av plats motiverades av att Centralstationen i Göteborg är en genomströmningsplats där en blandning av göteborgare från olika socio-ekonomiska grupper befinner sig, samt inresande till staden. Det är en fördel att personer med olika åldrar och utbildning passerar, eftersom att det är en bättre representation av det svenska folket än vad exempelvis en grupp studenter skulle vara. Det optimala hade dock varit att få tillgång till ett slumpmässigt urval av hela Sveriges befolkning för att kunna

garantera en god extern validitet. Med tanke på de resurser som finns tillgängliga för studien kan urvalet på Göteborgs Centralstation motiveras.

4.7. Nackdelar med designen, urvalet och utformningen

En nackdel med att välja en experimentell design är att ett experiment är en konstlad situation och att det inte går att ha fullständig kontroll över studieobjekten. Urvalet påverkas också av att de som ställer upp att delta i studien förmodligen är mer intresserade och engagerade från början än de som avböjer. Något jag uppmärksammade under utförandet av undersökningen på Göteborgs Centralstation var att flera svarspersoner hade en tid att passa och verkade stressade, vilket kanske gjorde att personerna svarade slarvigt på frågorna. En begränsning med urvalet var även att enkäten var på svenska, och att flera personer som talade ett annat språk därför inte kunde delta i undersökningen.

Något annat som skulle kunna påverka resultatet är utformningen av stimulitexterna. Fördelen med att välja en aktuell fråga är att utformningen av texterna blir mer trovärdig, vilket är väldigt viktigt för att experimentet ska fungera. Nackdelen är att hur deltagarna uppfattade texten och sedan svarade på frågorna, kanske påverkades av att bensinskatten är en laddad fråga. De som är engagerade i frågan kanske påverkades mer av ämnet i artikeln än gestaltningen i sig. Det är också möjligt att försöket att få artiklarna att likna varandra kanske gjorde att de blev för lika. Nackdelar med att experiment och kontrolltext är för lika varandra är att det då är svårt att kunna ringa in eventuella skillnader och effekter. Det hade kanske även varit bättre att ha en öppen fråga för att kontrollera för att deltagarna tillgodogjort sig informationen i respektive artikel, eftersom att det var svårt att komma på en träffsäker formulering för olika typer av framing på ett okonstlat sätt.

5. Resultat

5.1. Deltagargruppen i korthet

Av experimentets 70 deltagare togs en deltagare inte med i analysen på grund av att personen uppgav att hen inte hunnit läsa texten som utgjorde undersökningens stimuli. Flera deltagare lämnade enstaka frågor obesvarade och gav i enstaka fall ofullständiga svar. I dessa fall kodades frågorna bort, men övriga svar är med i analysen och registrerades i resultatet. Av de 69 deltagare som användes i analysen var 46.4 procent kvinnor och 53.6 procent män. Bland de 68 deltagare som besvarat frågan om ålder fanns ett åldersspann från 17 till 76 år. De största åldersgrupperna var 20 och 21. Den vanligaste utbildningsnivån bland deltagarna var *eftergymnasial utbildning/studier vid högskola universitet* (58 procent), 34.8 procent hade eller genomgick *studier från grundskola/studier vid gymnasium eller folkhögskola*, medan *studier vid/examen från forskarutbildning* utgjorde den minsta gruppen bland deltagarna (5.8 procent). På frågan om hur de ställde sig på den politiska höger-vänster skalan ställde 41.9 procent sig på högersidan, medan lite färre 33.2 procent ställde sig på vänstersidan. Resterande svarade att de varken ställde sig till höger eller vänster. Det är alltså lite fler av deltagarna i experimentet som är högerorienterade.

5.2. Analysförberedelser

För att kontrollera om undersökningens stimuli fått avsedd effekt och nått fram till deltagarna som det var tänkt analyserade jag svaren på kontrollfrågan om vad deltagarna uppfattade att texten de just läst handlade mest om. Tyvärr svarade en övervägande majoritet att artikeln handlade *mest* om en maktkamp mellan olika partier (hela 45 av de 56 deltagare som besvarat frågan). Det var främst i experimentgrupp 1 som deltagarna (21 stycken) svarade fel på kontrollfrågan, medan endast nio deltagare svarade rätt (fakta om för och nackdelar med en bensinskatt). Även två deltagare i experimentgrupp 2 svarade fel på kontrollfrågan rörande stimuli.

En möjlig förklaring är att kontrollfrågans formulering är missvisande. Eftersom texten i fråga inte endast består av fakta, utan olika politiska partiers åsikter om vad som bör göras i sak, överensstämmer frågans formulering ”*fakta om för och nackdelar med bensinskatt*” inte helt med artikelns innehåll. Då artiklarna baseras på en övergripande gestaltning var det svårt att hitta en träffsäker formulering. Det är naturligtvis nödvändigt att fråga sig om en stor del av svarspersonerna faktiskt inte tillgodosgjort sig den information som fanns i artikeln. Om det är fallet kan inte uppsatsens resultat anses tillförlitliga.

I mina försök att göra artiklarna så lika varandra som möjligt, för att kunna isolera eventuella effekter till mitt stimuli, riskerar jag just att artiklarna blir alltför lika varandra. Något som skulle kunna göras annorlunda i en framtida studie är att undvika formuleringar där politiker eller partier uttrycker vad som *inte* bör göras. Det är möjligt att den typen av formulering ligger närmare en strategi-gestaltande text, och skulle kunna vara en anledning till att deltagare i experimentgrupp 1 svarat fel på kontrollfrågan. Dock är det endast spekulationer och tyvärr får jag redan i detta stadiet utesluta möjligheten att konstatera skillnader mellan grupperna. Jag väljer därför att ta med samtliga som svarat fel på kontrollfrågan, liksom de som inte svarat på kontrollfrågan alls.

För att kunna vara säker på att det är mina stimuli som påverkar eventuella skillnader och inget annat gäller det att grupperna är tillräckligt lika varandra. Kontrollfrågorna i experimentet berörde faktorer som skulle kunna påverka resultatet, såsom kön, ålder, innehav av bil m.m. Med hjälp av ett T-test kan man mäta skillnader i medelvärde för att se om randomiseringsprocessen har fungerat. Om det finns en skillnad som kan anses signifikant ska värdet vara 0.05 eller mindre. T-testet visade tyvärr att randomiseringsprocessen inte riktigt fungerat som önskvärt. Tabellen nedan visar att det finns en signifikant skillnad i ålder och bilinnehav mellan grupperna. Bland de resterande kontrollvariablerna uppmättes däremot inga signifikanta skillnader.

Tabell 1: Randomiseringskontroll

	Medelvärde <i>experimentgrupp 1</i>	Medelvärde <i>experimentgrupp 2</i>	Sig. -värde
<i>Kön</i>	0.44	0.49	0.55
<i>Ålder</i>	43.62	33.82	0.03
<i>Höger-vänster skalan</i>	4.09	4.03	0.55
<i>Utbildningsgrad</i>	0.70	0.71	0.14
<i>Miljöengagemang</i>	5.30	5.83	0.21
<i>Orientering -intresse</i>	4.55	4.67	0.67
<i>Känsla- förtroende för politiker</i>	3.53	3.51	0.56
<i>Attityd- engagera sig</i>	4.53	5.10	0.22
<i>Har bil</i>	0.68	0.45	0.07

Kommentar: Medel- och signifikansvärdena har avrundats till två decimaler. Orientering, känsla och attityd är olika mått på grad av engagemang.

Skillnaden i gruppernas medelvärden för ålder uppmättes till 10.09. Eftersom signifikansvärdet är 0.03 går det med 97 procents säkerhet att säga att skillnaden i medelvärde inte uppstod av en slump. För att det ska gå att isolera eventuella effekter på den beroende variabeln till mitt stimuli är det viktigt att grupperna är så lika varandra som möjligt. Eftersom ålder kan påverka hur de ställer sig till de olika frågorna kommer jag att kontrollera för den variabeln i en senare del av analysen. Då journalisters gestaltande av politik som spel & strategi har förändrats över tid, är ålder en intressant faktor som skulle kunna påverka effekten av stimuli.

5.3. Resultat & analys

I det här avsnittet kommer jag att ta upp olika aspekter av mitt resultat. Dels kommer jag att kontrollera om det finns en signifikant skillnad i politiskt engagemang (som jag mäter i två index) mellan de två grupperna. Sedan kommer jag att gå igenom resultatet på de respektive frågorna om demokratiska/odemokratiska värderingar och engagemang i sakfrågan. Slutligen kommer en diskussions beträffande de mer oväntade resultaten i undersökningen.

Som tidigare nämnts, mättes politiskt engagemang med sex olika frågor. För att analysera resultaten har jag valt att dela upp frågorna i två index. Anledningen till att inte mäta alla frågorna i ett gemensamt index är att det teoretiskt möjligt att en ökad känsla av misstro gentemot det politiska systemet och politiker skulle kunna innebära en mer positiv attityd till att engagera sig i samhället. Jag gör ett index för de frågor som mäter den del av engagemang som tidigare benämns som *känsla*, samt ett gemensamt index för de tre frågor som mäter *orientering* och *attityd*. För att min hypotes ska stämma, - att exponering av nyheter som gestaltar politik som sakfrågor och nyheter som gestaltar politik som ett strategiskt spel kommer att påverka politiskt engagemang olika - ska det vara en signifikant skillnad mellan gruppernas medelvärden. Jag börjar med att granska resultatet för det index som mäter känsla. I tabellen nedan går det att få en överblick av gruppernas medelvärden. Resultatet visar att det finns en signifikant skillnad i medelvärden mellan grupperna. Detta går i linje med min hypotes. Deltagarna i *experimentgrupp 2* som läst den nyhetsartikel som gestaltar politik som ett strategiskt spel, har ett lägre medelvärde vilket indikerar en lägre grad av tilltro och tillit, samt tro på att det går att förändra, än i *experimentgrupp 1*. Detta stämmer även med tidigare forskning som visar på ett samband mellan strategigestaltning och aktiverad cynism och misstro (Capella & Jamieson 1997, Strömbäck 2001).

Tabell 2: Jämförelse mellan de två index som mäter de olika delarna av politiskt engagemang.

	Medelvärde <i>experimentgrupp 1</i>	Medelvärde <i>experimentgrupp 2</i>	Medelvärdesskillnad	Sig.
Index_känsla	1.41	1.32	0.09	0.05
Index_inställning till engagemang	4.74	5.28	0.54	0.19

Kommentar: Medel- och signifikansvärdena har avrundats till två decimaler. Index för känsla går på en skala från 0 till 3, medan index för inställning till engagemang går på en skala från 0 till 9. Ett lågt värde på index_känsla innebär att deltagarna upplever en låg tilltro till politiker, det politiska systemet, och till att det går att förändra viktiga frågor i samhället. Ett högt värde på index_inställning till engagemang innebär att svarspersonerna kan tänka sig att engagera sig i en hög utsträckning.

Jag granskar nu resultatet för det index som mäter orientering och attityd. Resultatet visar även här en skillnad i medelvärde mellan grupperna vilket går i linje med min hypotesen. Intressant nog verkar det som att experimentets stimuli gett motsatta resultat på de olika delarna av engagemang i form av känsla respektive orientering och attityd. Resultatet indikerar att ökad cynism och misstro leder till en mer positiv inställning till att engagera sig. Skillnaden i medelvärde visar att *experimentgrupp 2* har en mer positiv inställning till att engagera sig än *experimentgrupp 1*. Skillnaden mellan grupperna är dock inte statistiskt signifikant, vilket innebär att resultatet inte är tillförlitligt då det inte går att garantera att skillnaderna inte beror på slumpen.

Slutligen kontrollerar jag för ålder mot det index som mäter känsla i en regressionsanalys (se appendix). Eftersom det fanns en signifikant skillnad i ålder mellan grupperna vill jag kontrollera för att det inte är variabeln ålder som ligger bakom skillnaden i medelvärdet. Analysen visar tyvärr att ålder har en positiv och signifikant effekt på index som mäter känsla, men att den oberoende variabeln *experimentgrupp* inte har någon effekt. Det går inte att säga om skillnaderna mellan *experimentgrupperna* beror på stimuli, utan det verkar snarare vara skillnaderna i ålder mellan *experimentgrupperna* som leder till de skilda resultaten på index för känsla. Således har experimentets stimuli inte fått någon signifikant effekt på den beroende variabeln.

Vi går vidare till nästa steg och granskar resultatet för engagemang i sakfrågan. Enligt hypotesen ska exponering av de olika gestaltningarna påverka politiskt engagemang olika även i sakfrågan. I tabellen nedan, går det att se att det finns en skillnad mellan grupperna, men att det inte finns något konsekvent mönster. På fråga 9 uppmätte *experimentgrupp 1* ett högre medelvärde, vilket indikerar de anser att frågan är viktig i högre grad än *experimentgrupp 2*. Men på fråga 10 mäter *experimentgrupp 2* ett högre medelvärde, vilket indikerar att deltagarna i gruppen kan tänka sig att

engagera sig i miljöfrågor i högre grad än *experimentgrupp 1*. Det uppmättes ingen statistiskt signifikans för resultaten.

Tabell 3: Medelvärden för engagemang i sakfrågan.

	Medelvärde <i>experimentgrupp 1</i>	Medelvärde <i>experimentgrupp 2</i>	Medelvärdeskillnad
9. Hur viktig tycker du att frågan om att införa en bensinskatt för att sänka koldioxidutsläppen är?	4.45	4.21	0.24
10. I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att engagera dig i miljöfrågor	4.28	4.66	0.38

Kommentar: Medelvärdena har avrundats till två decimaler. Skalan på frågorna går från 1 till 7.

Slutligen är det dags att granska resultaten för experimentets påverkan på grundvärderingar. Syftet med frågan är att mäta demokratiska grundvärderingar. Utgångspunkten är att engagemang kan finnas hos personer med olika typer av värderingar, och på så sätt vara en grundförutsättning för på vilket sätt människor engagerar sig. I tabellen nedan går det att se en liten skillnad mellan grupperna, medelvärdet i *experimentgrupp 1* som läst nyhetsartiklarna som gestaltar politik i sak är håller helt med om den demokratiska grundvärderingen i lite högre utsträckning än *experimentgrupp 2* som läst nyheten som gestaltas som ett strategiskt spel. Skillnaden är dock inte statistiskt signifikant och kan bero på slumpen.

Tabell 4: Medelvärden för demokratiska värderingar.

	Medelvärde <i>experimentgrupp 1</i>	Medelvärde <i>experimentgrupp 2</i>	Medelvärdeskillnad
Fråga 17. I vilken utsträckning håller du med om att alla människor är lika mycket värda och ska ha samma rättigheter.	6.65	6.49	0.16

Kommentar: Medelvärdena har avrundats till två decimaler. Skalan på frågorna går från 1 till 7.

Svarsalternativen går från "håller inte alls med" till "håller helt med".

6. Diskussion och slutsatser

Som jag tidigare nämnt, är det utifrån tidigare forskning kring medie-gestaltningars effekter på cynism och misstro, är det intressant att undersöka om medie-gestaltning även kan ha en effekt på det bredare begreppet politiskt engagemang, som förutom känslor, såsom misstro och tro på att det går att förändra, även rymmer attityd till att engagera sig och politiskt intresse. Syftet med den här uppsatsen har varit att undersöka om olika gestaltningar av politik och politiska partier påverkar

politiskt engagemang olika. I ett experiment tilldelades deltagarna slumpmässigt de två olika artiklarna, som gestaltade en miljöpolitisk nyhet som ett strategiskt spel och som en sakfråga. Därefter mättes den beroende variabeln politiskt engagemang som operationaliserats genom sex olika frågor.

Utifrån hur frågorna formulerats och med hänsyn till det faktum att studien inte har omfattat deltagande som är en viktig del av politiskt engagemang, visade resultaten inte några statistiskt signifikanta skillnader mellan grupperna, och gav därför inte stöd för hypotesen.

6.1. Begränsningar med studien

Det faktum att de olika framställningarna inte genererade några signifikanta skillnader kan antingen bero på att min hypotes inte stämmer eller att något gick fel i utförandet av mitt experiment. Att resultatet inte heller visade någon signifikant skillnad mellan grupperna på engagemang i sakfrågan går också endast att spekulera kring. Om skillnaden inte skulle bero på slumpen skulle det kunna innebära att nyheter som gestaltas som sak ökar engagemang i sakfrågan. Det skulle stärkas av det faktum att deltagarna som läste den strategi-gestaltande artikeln var generellt mer positivt inställda till att engagera sig än de som läste artikeln där nyheten getaltades i sak, innan grupperna tog del av texterna (se Tabell 1). Dock skulle skillnaden i medelvärde även kunna bero på att frågan anses viktig av personliga skäl, såsom att deltagarna har en stark åsikt i frågan. Resultatet visade inte heller att experimentets stimuli hade någon effekt på demokratiska grundvärderingar. Om skillnaden inte skulle bero på slumpen skulle det kunna innebära att mediegestaltning påverkar tendenser till att frånga demokratiska grundvärderingar, men lika gärna skulle en skillnad kunna bero på hur frågan uppfattats av respondenterna.

6.2. Utveckling av experimentet

Som tidigare nämnts, kan anledningen till att de olika framställningarna inte genererade några signifikanta skillnader antingen bero på att min hypotes inte stämmer eller att något gick fel i utförandet av mitt experiment. Det är därför önskvärt med en omprövning av min studie, och det finns en del förändringar som möjligtvis skulle kunna utveckla experimentet och förbättra dess förutsättningar.

Bland annat hade det varit intressant att se om resultatet blivit annorlunda om experimentet utförts med fler respondenter. Det är möjligt att effekter som nu vid kontroll för ålder blir för små för att vara signifikanta för ett litet urval, skulle kunna visa sig vara signifikanta när fler respondenter inkluderas. Ytterligare en svaghet som kan ha påverkat resultatet, är att uppfattningarna av texterna kan ha varit för lika varandra mellan grupperna. Genom att gestalta politik i sakfråga, med betoning på vad som anses bör göras och inte nämna vad politiska partier anser att man inte bör göra, hade skillnaden mellan texterna möjligtvis kunnat göras lite större.

Även hur jag utformade frågorna i min enkät kan ha haft inverkan på resultatet. Frågan; *Hur viktig tycker du att frågan om att införa en bensinskatt för att sänka koldioxidutsläppen är?* var tänkt att mäta engagemang för sakfrågan. En respons jag fick av en deltagare i undersökningen, var att frågan var svår att tolka eftersom att frågans formulering kan få det att verka som att en måste vara för en höjd bensinskatt för att tycka att frågan är viktig. Det är möjligt att frågan inte fångar upp de som är engagerade i sakfrågan men är emot en bensinskatt. Frågans formulering är ambivalent i den bemärkelsen att det är otydligt om frågan handlar om att höja bensinskatten eller inte, eller om att sänka koldioxidutsläppen eller inte. Naturligtvis bör frågan endast innehålla en av dessa frågeställningar.

Likaså har frågan som mäter demokratiska grundvärderingar vissa nackdelar. En respons jag fick i enkäten var kommentaren ”att ens mamma är värd mer för en själv än en främling”. Att anse att ens mamma är mer värd för en själv behöver naturligtvis inte tyda på odemokratiska grundvärderingar. Ett annat sätt att operationalisera politiskt engagemang, hade kunnat vara, förutom att inkludera deltagande, att operationalisera attityd på ett mer omfattande sätt genom att ta reda på mer om *viljan* att försöka förändra det som en anser är fel och som kan bli bättre. Om man *vill* påverka eller inte, och inte endast om man tror att det *går*, skulle möjligtvis kunna göra operationaliseringen av politiskt engagemang bättre.

Det går heller inte att utesluta att användandet av just frågan om höjd bensinskatt, påverkade resultatet. Eftersom bensinskatten är en laddad fråga kan det ha påverkat både hur deltagarna uppfattade texten och hur de svarade på frågorna. Det gör att andra faktorer runt den omdebatterade frågan möjligtvis kan ha gjort att mitt stimuli inte haft effekt. Det går inte att utesluta att om studien innefattat en mindre välkänd politisk fråga, så hade resultatet kunnat bli annorlunda.

6.3. Slutsatser

Den del av engagemang som benämns som känsla, fick initialt ett resultat som gav stöd för hypotesen, vilket var i linje med tidigare forskning. Med en regressionsanalys med kontroll för ålder gick det att visa att skillnaderna mellan experimentgrupperna inte berodde på stimuli, utan snarare verkade de skilda resultaten bero på skillnaderna i ålder mellan experimentgrupperna. Hypotesen att exponering av nyheter som gestaltar politik som sakfrågor och nyheter som gestaltar politik som ett strategiskt spel kommer att påverka politiskt engagemang olika, fick därmed inte stöd för någon av de delar av engagemang som i uppsatsen definierats som en orientering, känsla och attityd. Resultatet visade att experimentets stimuli inte hade någon signifikant effekt på demokratiska grundvärderingar eller på engagemang i sakfrågan.

Något som skulle kunna påverka resultatet är att undersökningen har haft få respondenter, och det är fortfarande viktigt att testa effekter av spel och sak- gestaltning i studier med en större population. Anta att skillnaderna inte beror på slumpen; det skulle kunna innebära att starka känslor av misstro-, precis som starka känslor av tillit till det politiska systemet, kunna leda till en mer positiv attityd till att engagera sig genom deltagande. En frågeställning blir då om det finns en skillnad i hur motivet till att delta och även deltagandet i sig ser ut. Kan det vara så att ökad cynism hos människor, skulle kunna aktivera en vilja att visa t.ex. missnöje. Och är det då möjligt att det politiska engagemanget förblir oförändrat oavsett cynism och misstro, men istället kan ta en antidemokratisk riktning? Det är endast spekulationer, och för att veta mer om det krävs studier som undersöker frågeställningarna. En slutsats av undersökningen är att det finns ett stort behov av vidare forskning, då det fortfarande finns en mängd frågor att besvara.

7. Referenslista

Amnå, Erik (2008) *Jourhavande medborgare*. Poland: Erik Amnå och Studentlitteratur.

Cappella, Joseph N. & Jamieson, Kathleen Hall.(1997) "News Frames, Political Cynicism, and Media Cynicism". *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 546, *The Media and Politics* (Jul., 1996), pp. 71-84

- Chong, Dennis & Druckman, James N. (2007) "Framing theory". *Annual review of political science*. Vol: 103-126.
- Dahlgren, Peter (2009) *Media and political engagement*. New York:Cambridge University Press.
- Dahlstedt, Magnus m.fl. (2007). *Utbildning,arbete, medborgarskap: strategier för social inkludering i den mångetiska staden*. Stockholm:Borea Bokförlag.
- De Vreese, Claes H. (2005) "News framing: Theory and typology". *Information Design Journal + Document Design* 13(1),51–62
- Entman, Robert M. (1993) "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm". *Journal of Communication* 43(4), Autumn. 0021-9916/93/
- Esaiasson Peter m.fl. (2012) *Metodpraktikan -konsten att studera samhälle individ och marknad*. Stockholm: Författarna och Norstedts Juridik AB, 4:e upplagan.
- Håkansson, Nicklas (2004) "Politiker och journalister: kamp om presentation och representation" i L. Nord & J. Strömbäck (red) *Medierna och demokratin* (s.197-220) Lund:Studentlitteratur AB.
- Meyer, Thomas (2002) *Media Democracy; How the media colonize politics*. Cambridge: Polity Press.
- Miljöforskningsberedningen (2014) Miljöpolitikens spelplan. Stockholm:Edita Bobergs. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:808976/FULLTEXT01.pdf>
- Norris, Pippa (2004) *A Virtuous Circle? The Impact of Political Communications in Post-Industrial Democracies*. Pm från en bok...
- Poprzenovic Adela m.fl. (2014) "Sluta agera megafon åt destruktiv ton i politiken". *SVT opinion*. Hämtad 2015-03-20, från: <http://www.svt.se/opinion/article2541645.svt>
- Regeringskansliet (2015) *Mediepolitiken kan inte bromsa i uppförsbacke*. Hämtad: 15-03-20, från: <http://www.regeringen.se/sb/d/19459/a/255203>
- Shehata, Adam (2012) "Medierna och makten över publiken" i Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (Red.) *Medierna och demokratin*. (s.317-344) Lund: Studentlitteratur AB.
- SOU 1999:126. *Politikens medialisering*. Stockholm 1999:Demokratiutredningen forskarvolym III.
- Strömbäck, Jesper (2001) *Gäster hos verkligheten – en studie i journalistik, demokrati och politisk misstro*. Förlagsort:Symposian AB.
- Strömbäck, Jesper (2012) "Journalistiken och politiken" i Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (Red.) *Medierna och demokratin*. (s.317-344) Lund: Studentlitteratur AB.
- Westholm, Anders (red.) (2006) *Deltagandets mekanismer*. Malmö: författarna och Liber AB

Appendix

Regressionsanalyser

Tabell 5. Regressionsanalys. Beroende variabel: index_känsla
Ostandardiserade B-koefficienter., standardfel inom parentes.

	Modell 1: <i>Bivariat analys av Grupp</i>	Modell 2: <i>Multivariat analys av Grupp och ålder</i>
Grupp(experimentgrupp2)	-0.097(0.154)	-0,003 (0.157)
Ålder		0.009* (0.004)
Intercept	1.414*** (0.107)	1.022*** (0.217)
N	64	63
R ² (justerat)	-0.01	0.040

***=p<.001**=p<.01*=p<.05.

Ett positivt samband innebär en ökad tillit, och ett negativt en minskad. Effekten av vilken grupp en tillhör är negativ. Ett steg upp på den oberoende variabeln, (om en tillhör experimentgrupp 2) kommer tilliten och tilltro till politiker och det politiska systemet att minska med 0.097 procent. I Modell 2 ser vi att effekten fortfarande är negativ, men effekten är mindre. Värdena är dock inte signifikanta för den beroende variabeln. Vilket innebär att vi kan tänka att den i princip är 0: experimentgrupp har ingen effekt på känsla av tilltro och tillit. Däremot går det att utläsa att för varje år äldre deltagarna är så kommer tilliten att öka med 0.009 procent. Ålder har en positiv och signifikant effekt. Sambandet mellan experimentgrupp och känsla verkar vara spuriöst. Sambandet berodde på variabeln ålder.

Tabell 6. Regressionsanalys. Beroende variabel: index_inställning
 Ostandardiserade B-koefficienter., standardfel inom parantes.

	Modell 1: <i>Bivariat analys av Grupp</i>	Modell 2: <i>Multivariat analys av Grupp och ålder</i>
Grupp(experimentgrupp2)	0.537 (0.557)	0.797 (0.567)
Ålder		0.029 (0.016)
Intercept	4.744*** (0.391)	3.498*** (0.80)
N	59	59
R ² (justerat)	-0.001	0.035

***=p<.001 **=p<.01 *=p<.05.

Svarspersonerna fick svara på frågan från ”i mycket liten utsträckning” till ”i mycket hög utsträckning”, ett positivt samband innebär en ökad positiv inställning till att engagera sig. Effekten av vilken grupp deltagarna tillhör skiljer sig inte mycket mellan Modell 1 och Modell 2. Dock är den inte signifikant, och inte heller effekten av ålder är signifikant. Varken ålder eller experimentgrupp har en effekt på inställning till engagemang.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Detta är en undersökning om politiska attityder och miljöpolitik. Dina svar är helt anonyma. Resultatet kommer att användas i min kandidatuppsats inom statsvetenskap och miljövetenskap på Göteborgs universitet och det vore därför till stor hjälp om du vill delta i undersökningen.

Vänligen svara först på frågorna nedan. Läs därefter nyhetsartikeln noggrant och svara sedan avslutningsvis på de resterande frågorna genom att ringa in de alternativ som du anser stämmer in bäst.

1. Är du? Kvinna Man

2. Hur gammal är du? _____ år.

3. Vilken skolutbildning har du? Om du för närvarande genomgår en utbildning markera den du genomgår för tillfället.

- Grundskola (eller motsvarande obligatorisk skola)
- Studier vid gymnasium, folkhögskola (eller motsvarande)
- Eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet
- Studier vid högskola/universitet
- Studier vid/examen från forskarutbildning

4. Hur ställer du dig på den politiska höger-vänster skalan?

1=Klart till vänster

7= Klart till höger

1   2   3   4   5   6   7

5. Hur viktigt tycker du det är att göra politiska förändringar i samhället för att förbättra miljön?

1= Inte alls viktigt

7= Mycket viktigt

1   2   3   4   5   6   7

6. Allmänt sett, hur stort förtroende har du för politiker?

1=Lågt förtroende

7=Högt förtroende

1   2   3   4   5   6   7

7. Allmänt sett, kan du tänka dig att engagera dig för en fråga som du tycker är viktig ur ett samhällsperspektiv?

1= Inte alls tänkbart

7=Mycket tänkbart

1   2   3   4   5   6   7

8. Hur pass intresserad av politik är du?

1=Inte alls intresserad

7=Mycket intresserad

1

2

3

4

5

6

7

Nedan följer en kort artikel om att höja bensinskatten i Sverige, läs igenom den noggrant!

S vill minska koldioxidutsläppen

Regeringen föreslår att energiskatten på bensin höjs med 44 öre litern, samt på diesel med 48 öre. Bensinskatt är den metod som visat sig vara effektiv för att minska halten koldioxid i atmosfären. För att höjningarna inte ska slå mot jord- och skogsbruket ska de näringarna kompenseras fullt ut för höjningen av energiskatten på diesel.

Att oljepriset har sjunkit med 50 procent, tillsammans med det faktum att partiet sitter i regeringsposition med Miljöpartiet, har lett fram till att Socialdemokraterna nu lägger fram förslaget.

Förslaget har kritiserats av Centerns partiledare, som menar att skattehöjningen kan slå hårt mot de som bor på landsbygden. Även Centerpartiet vill höja skatterna på utsläpp av koldioxid, men inom en annan tidsram. Under den förra mandatperioden fanns en överenskommelse i alliansregeringen om att vänta med att höja bensinskatten.

–Skatten är väldigt framgångsrik men höjningen bör göras successivt i mindre omfattning för att skatten inte ska påverka de som bor på landsbygden, menar Centerpartiet.

Miljöpartiet menar att det kommer att bli ännu dyrare om man väntar med skattehöjningen eftersom oljepriset kommer att öka på sikt.

När du läst artikeln, vänligen besvara följande frågor på nästa sida:

9. Hur viktig tycker du att frågan om att införa en bensinskatt för att sänka koldioxidutsläppen är?

1=Inte alls viktig

7=Mycket viktig

1   2   3   4   5   6   7

10. I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att engagera dig i miljöfrågor?

1=I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

1   2   3   4   5   6   7

11. I vilken utsträckning upplever du att det går att förändra viktiga frågor i samhället?

1=Liten möjlighet att förändra

7 =Stor möjlighet att förändra

1   2   3   4   5   6   7

12. I vilken utsträckning känner du tilltro till det politiska systemet?

1=I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

1   2   3   4   5   6   7

13. I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att protestera mot ett politiskt beslut du inte håller med om?

1=I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

1   2   3   4   5   6   7

14. I vilken utsträckning kan du tänka dig att engagera dig på något av följande sätt?

1= I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

Demonstration   1 2 3 4 5 6 7

Namninsamling   1 2 3 4 5 6 7

Partipolitiskt   1 2 3 4 5 6 7

Bojkotta varor   1 2 3 4 5 6 7

Föreningsengagemang 1 2 3 4 5 6 7

Ekonomiskt stöd   1 2 3 4 5 6 7

Kontakta media   1 2 3 4 5 6 7

15. Upplever du att politiker i allmänhet lägger fram förslag för att vinna egna fördelar eller för att förbättra situationen för väljarna?

1= För att vinna egna fördelar

7= För att förbättra situationen för väljarna

1   2   3   4   5   6   7

16. Hur intresserad är du i allmänhet av politiska frågor?

1= Inte alls intresserad

7= Mycket intresserad

1   2   3   4   5   6   7

17. I vilken utsträckning håller du med om att alla människor är lika mycket värda och ska ha samma rättigheter?

1 = Håller inte alls med

7= Håller helt med

1   2   3   4   5   6   7

18. Vad tycker du artikeln handlade mest om?

- __ fakta om för- och nackdelar med en bensinskatt.
- __ maktkamp mellan olika politiska partier.

19. Har du bil?

Ja

Nej

Om du har några kommentarer, vänligen skriv dem här;

Artikel du läste är fiktiv, även om vissa delar av texten bygger på verklig information.

Tack för din medverkan!

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Detta är en undersökning om politiska attityder och miljöpolitik. Dina svar är helt anonyma. Resultatet kommer att användas i min kandidatuppsats inom statsvetenskap och miljövetenskap på Göteborgs universitet och det vore därför till stor hjälp om du vill delta i undersökningen.

Vänligen svara först på frågorna nedan. Läs därefter nyhetsartikeln noggrant och svara sedan avslutningsvis på de resterande frågorna genom att ringa in de alternativ som du anser stämmer in bäst.

1. Är du Kvinna Man

2. Hur gammal är du? _____ år.

3. Vilken skolutbildning har du? Om du för närvarande genomgår en utbildning markera den du genomgår för tillfället.

- Grundskola (eller motsvarande obligatorisk skola)
- Studier vid gymnasium, folkhögskola (eller motsvarande)
- Eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet
- Studier vid högskola/universitet
- Studier vid/examen från forskarutbildning

4. Hur ställer du dig på den politiska höger-vänster skalan?

1=Klart till vänster

7= Klart till höger

1   2   3   4   5   6   7

5. Hur viktigt tycker du det är att göra politiska förändringar i samhället för att förbättra miljön?

1= Inte alls viktigt

7= Mycket viktigt

1   2   3   4   5   6   7

6. Allmänt sett, hur stort förtroende har du för politiker?

1=Lågt förtroende

7=Högt förtroende

1   2   3   4   5   6   7

7. Allmänt sett, kan du tänka dig att engagera dig för en fråga som du tycker är viktig ur ett samhällsperspektiv?

1= Inte alls tänkbart

7=Mycket tänkbart

1   2   3   4   5   6   7

8. Hur pass intresserad av politik är du?

1=Inte alls intresserad

7=Mycket intresserad

1

2

3

4

5

6

7

Nedan följer en kort artikel om att höja bensinskatten i Sverige, läs igenom den noggrant!

S sviker vallöfte: Miljöbråk mellan Mp och C!

Det är tydligt att Socialdemokraterna sviker sitt vallöfte för att hålla sig väl med Miljöpartiet, när regeringen nu föreslår att energiskatten på bensen höjs med 44 öre litern, och på diesel med 48 öre. Regeringen försöker dessutom framstå i god dager genom att sträcka ut en hand till jord- och skogsbruket, med att föreslå att de näringarna ska kompenseras fullt ut för höjningen av energiskatten på diesel.

I valrörelsen ville Socialdemokraterna inte höja bensinskatten. Nu svänger partiet plötsligt i frågan och sviker sina väljare. Allt för att Miljöpartiet vill framstå som riksdagens grönaste parti.

Förslaget resulterade i att ett storbråk utbröt mellan Miljöpartiet och Centerpartiet i veckan. Centerns partiledare gick till rasande attack mot Miljöpartiets språkrör och anklagade partiet för att bedriva en landsbygdsfientlig politik. Miljöpartiet gick till motattack med att anklaga Centerpartiets politik som en klimatbluff. Faktum är att Centerpartiet också vill höja skatterna på utsläpp av koldioxid, men skall Centerpartiet behålla någon slags trovärdighet med de vackra orden ”närodlad politik” krävs det ju att de håller landsbygden om ryggen. Storbråket var helt enkelt ett sätt för partierna att få upp miljöfrågan på agendan.

— Vi är bäst på miljöresultat. De är bäst på miljöprat. Det är inte ansvarsfullt av regeringen att höja bensinskatten med 44 öre per liter direkt. Det är en skattechock för dem som bor på landet, menar Centerpartiet.

Fanns det någon vinnare i bråket var det i alla fall inte Miljöpartiets ledning, där känslorna tog överhanden när de anklagade Centerpartiet för att inte föra en seriös politik.

När du läst artikeln, vänligen besvara följande frågor på nästa sida:

9. Hur viktig tycker du att frågan om att införa en bensinskatt för att sänka koldioxidutsläppen är?

1=Inte alls viktig

7=Mycket viktig

1   2   3   4   5   6   7

10. I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att engagera dig i miljöfrågor?

1=I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

1   2   3   4   5   6   7

11. I vilken utsträckning upplever du att det går att förändra viktiga frågor i samhället?

1=Liten möjlighet att förändra

7 =Stor möjlighet att förändra

1   2   3   4   5   6   7

12. I vilken utsträckning känner du tilltro till det politiska systemet?

1=I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

1   2   3   4   5   6   7

13. I vilken utsträckning skulle du kunna tänka dig att protestera mot ett politiskt beslut du inte håller med om?

1=I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

1   2   3   4   5   6   7

14. I vilken utsträckning kan du tänka dig att engagera dig på något av följande sätt?

1= I mycket liten utsträckning

7= I mycket hög utsträckning

Demonstration   1 2 3 4 5 6 7

Namninsamling   1 2 3 4 5 6 7

Partipolitiskt   1 2 3 4 5 6 7

Bojkotta varor   1 2 3 4 5 6 7

Föreningsengagemang 1 2 3 4 5 6 7

Ekonomiskt stöd   1 2 3 4 5 6 7

Kontakta media   1 2 3 4 5 6 7

15. Upplever du att politiker i allmänhet lägger fram förslag för att vinna egna fördelar eller för att förbättra situationen för väljarna?

1 = För att vinna egna fördelar

7 = För att förbättra situationen för väljarna

1   2   3   4   5   6   7

16. Hur intresserad är du i allmänhet av politiska frågor?

1 = Inte alls intresserad

7 = Mycket intresserad

1   2   3   4   5   6   7

17. I vilken utsträckning håller du med om att alla människor är lika mycket värda och ska ha samma rättigheter?

1 = Håller inte alls med

7 = Håller helt med

2   2   3   4   5   6   7

18. Vad tycker du artikeln handlade mest om?

__ fakta om för- och nackdelar med en bensinskatt.

__ maktkamp mellan olika politiska partier.

19. Har du bil?

Ja

Nej

Om du har några kommentarer, vänligen skriv dem här;

Artikel du läste är fiktiv, även om vissa delar av texten bygger på verklig information.

Tack för din medverkan!